

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ 2004. ΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ (Σχέδιο Εργασίας με μαθητές ΣΤ΄ Δημοτικού Σχολείου)

(του Χρίστου Πατσάλη)

Πρόλογος

Το σχολείο στο πλαίσιο της ανθρωπιστικής , κοινωνικής και παιδαγωγικής του αποστολής δεν μπορεί να μείνει αδιάφορο μπρος στην Ολυμπιάδα . Το γεγονός αυτό καθ' εαυτό λόγω της ιστορικοκοινωνικής του αξίας της παιδαγωγικής του δυναμικής και του επίκαιρου του χαρακτήρα του , δίνει ερεθίσματα για προβληματισμό και ανάπτυξη ποικίλων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στο πνεύμα της ολυμπιακής παιδείας.

Θέλοντας να δώσουμε σχήμα και περιεχόμενο με όρους παιδαγωγικής αναφοράς στην αναφερθείσα παραδοχή, οργανώσαμε τη δική μας παρέμβαση δίνοντας παράλληλα μια όψη στο ζήτημα ανάλογη και με τις τοπικές ιδιαιτερότητες του σχολείου στο οποίο έγινε η παρέμβαση αυτή .

Εισαγωγή (επιλογή του θέματος-κίνητρα)

Το Μαρούσι είναι μια πόλη άμεσα συνδεδεμένη με τους Ολυμπιακούς Αγώνες όχι μόνο γιατί γέννησε το Σπύρο Λούη αλλά και ένεκα του ρόλου που έχει να διαδραματίσει μετά από την ανάδειξη της Ελλάδας ως διοργανώτρια χώρα των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 . Σ' αυτήν την πόλη θα διεξαχθεί για παράδειγμα το μεγαλύτερο μέρος των Αγώνων.

Αυτό θεωρήθηκε ως ισχυρό **κίνητρο** κατά τη γνώμη μας , για την ενεργοποίηση και δραστηριοποίηση των μαθητών αναφορικά με τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Αφού πραγματοποιήθηκε εκτενής διάλογος με τα παιδιά , στην αρχή της σχολικής χρονιάς , συμφωνήθηκε ο σχεδιασμός , η διάρθρωση και η υλοποίηση προγράμματος με θέμα : «**Μαρούσι – Ολυμπιακοί Αγώνες 2004**».

Στόχοι: Οι στόχοι που ετέθησαν ήταν βιωματικοί , γνωστικοί (μεταβολές στο γνωστικό ορίζοντα) και ανθρωπιστικοί (μεταβολή του γνωστικού και συμπεριφορικού πεδίου προς συγκεκριμένη κατεύθυνση) :

- Να νιώσουν γοητεία και υπερηφάνεια όπως αρμόζει στην περίπτωση .
  - Παρακίνηση του ενδιαφέροντος των μαθητών , ώστε να εμπλακούν σε διαδικασίες προβλεπόμενες από το πρόγραμμα προκειμένου να μάθουν για τους ολυμπιακούς αγώνες (αρχαίους -σύγχρονους – παραολυμπιακούς) ως Ελληνόπουλα και ως κάτοικοι του Αμαρουσίου
  - Ανάδειξη των διαχρονικών , πανανθρώπινων και σύγχρονων αρχών και αξιών του Ολυμπισμού ως στοιχείου αγωγής
    - Δημιουργία μηνυμάτων που εκπηγάζουν από το Ολυμπιακό πνεύμα και δημοσιοποίησή τους.
    - Προβολή νέων προτύπων - Καλλιέργεια (ανάπτυξη) εθελοντικής συνείδησης .

Διάρκεια – Μέσα —: Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε στο τέλος της σχολικής χρονιάς και υλοποιήθηκε στα πλαίσια του χρόνου, που επιτρέπεται να εξοικονομηθεί

από το κλειστό αναλυτικό και το ασφυκτικό ωρολόγιο πρόγραμμα , ως και από το διαθέσιμο εξωσχολικό, όσος μπορεί να υπάρξει από τα σημερινά παιδιά .

Εικόνες με αρχαία και σύγχρονα αθλήματα , βιβλία , κασέτες , σχετικά με τους ολυμπιακούς αγώνες , εγκυκλοπαίδειες ,υλικά ζωγραφικής και χειροτεχνίας(μπογιές ,μαρκαδόροι , χαρτιά ,χαρτόνια ζελατίνες και άλλα) , που απαιτούν οι τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν, η εφημερίδα της τάξης «ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΗΧΩ» , δημοσιεύματα από τον ελληνικό τύπο σχετικά με τους ολυμπιακούς αγώνες κ.α., απετέλεσαν τα βασικά μέσα και υλικά υλοποίησης του προγράμματος.

Παιδαγωγική προσέγγιση: Για την επιτυχία των στόχων δόθηκε διαθεματικός χαρακτήρας στην προσέγγιση του ζητήματος . Δηλαδή προσπαθήσαμε να αποφύγουμε την αποσπασματικότητα εμπλέκοντας τους μαθητές σε δραστηριότητες ολιστικού περιεχομένου. Ενεργοποιήσαμε τη σύνδεση της ήδη υπάρχουσας εμπειρίας και γνώσης με τους επιδιωκόμενους στόχους και σε βάση συλλογική . «Αποσιωπήσαμε» τη διακριτότητα των γνωστικών αντικειμένων μέσω της πολυκάναλης διαπραγμάτευσης του θέματος. Ο λόγος έγκειται στο ότι μες απ' αυτό το σύγχρονο μοντέλο διδασκαλίας προκύπτουν καλλίτερα μαθησιακά αποτελέσματα.

.Η συζήτηση μεταξύ μας απετέλεσε το βασικό μοχλό προαγωγής των δραστηριοτήτων και μέσον παραγωγής και μορφοποίησης ιδεών και τούτο λόγω της θετικής της δράσης πάνω στις διανοητικές και ψυχικές διεργασίες των μαθητών .

Δραστηριότητες* (Γνωστικά πεδία :ελληνική γλώσσα-αισθητική αγωγή-ιστορία) : - Σχεδίαση μορφών αθλητών «εν δράσει» , στεφανιών , σκηνών από τους αρχαίους ολυμπιακούς αγώνες με τη χρήση ποικίλων τεχνικών , ζωγραφικές απεικονίσεις σχετικές με την « τοπογραφία της τέλεσης των ολυμπιακών αγώνων» κατασκευή φιγούρων αθλητών διαφόρων αθλημάτων κατάλληλων για χρήση στο θέατρο σκιών . Λιτές κατασκευές από πηλό. Σύνταξη σεναρίων σχετικών με τις φιγούρες και εκτέλεση μικρών αυτοσχέδιων παραστάσεων σε επίπεδο τάξης . Σύνθεση ποιημάτων εμπνευσμένων από τους ολυμπιακούς αγώνες το Μαρούσι , και το Σπύρο Λούη , συγγραφή και δημοσίευση πληροφοριών (στοιχεία από την ιστορία των Ο.Α.- αρχαία και σύγχρονα αγωνίσματα σύμβολα..) με κύριο άρθρο και συνεντεύξεις στην εφημερίδα της τάξης : «ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΗΧΩ». -Εφαρμογή του παιχνιδιού των ρόλων -- Οργάνωση αναπαράστασης σημαντικών εικόνων από τους ολυμπιακούς αγώνες , - Επεξεργασία κειμένων λογοτεχνικού , ιστορικού περιεχομένου. – Μελοποίηση αντιπροσωπευτικών ως προς το θέμα ποιημάτων των μαθητών – έκθεση του εικαστικού υλικού στο σχολείο – Παρουσίαση των μελοποιηθέντων τραγουδιών στη γιορτή λήξης του σχολικού έτους από τη χορωδία της τάξης στην οποία συμμετείχαν όλοι οι μαθητές. --Παραγωγή ψηφιακού δίσκου πέντε τραγουδιών(CD single) με τίτλο: «**Στην τροχιά του 2004**»

Διδακτική προσέγγιση : Ακούστηκαν κασέτες και προβλήθηκε σχετικό video ως πρώτη επαφή από την οποία προέκυψε η συγκρότηση του νοητικού σχήματος(Mindmap) (εύρος- πτυχές) του θέματος , το οποίο διαρθρώθηκε στα εξής πεδία :

-*Σπύρος Λούης* (βιογραφικά και άλλα στοιχεία) – *Ιστορία των αρχαίων Ολυμπιακών Αγώνων* (καθιέρωση ,αγωνίσματα , σύμβολα....) – *Σύγχρονοι Ο. Α.*(καθιέρωση , νέα σύμβολα....) – *Η Ελλάδα αλλάζει με τους Ο.Α. του 2004* (έργα υποδομής , ολυμπιακή παιδεία) – *Άθληση και η σημασία της – Μηνύματα – Κώδικας συμπεριφοράς του αθλητή.*

* Προγραμματισθείσα επίσκεψη ολυμπιονίκη αθλητή στο σχολείο δεν ευδοκίμησε.

Κάθε θεματικό πεδίο αναλύθηκε σε επί μέρους ενότητες , και ανάλογα με το περιεχόμενο εκάστου υιοθετήθηκε και η κατάλληλη προσέγγιση .

Στο θέμα των ποιητικών συνθέσεων προηγήθηκε ανάλυση ποιημάτων σύγχρονης και παραδοσιακής ποίησης σύμφωνα με το παρακάτω σχήμα και με στόχο να αντιληφθούν οι μαθητές τα στοιχεία ενός ποιήματος (μορφολογικά ,υφολογικά , τη συμβολική και την αισθητική νοηματοδότηση) και να αποκτήσουν ούτως ειπείν

« εργαλιακή γνώση» ώστε να διευκολυνθούν στη μετατροπή της έμπνευσής τους σε ποιητική δημιουργία . Ύστερα επιστρατεύτηκαν πολλές τεχνικές , όπως ο καταγισμός ιδεών , παιχνίδια με λέξεις , ασκήσεις απόδοσης νοήματος με ποιητικό λόγο σε σκηνοθετημένες εικόνες κ.α., και προέκυψαν ποιήματα ατομικά και συλλογικά

Η επισήμανση επίσης βασικών αρχών σύνταξης μιας **συνθετικής εργασίας** και η διδασκαλία της συνέντευξης θεωρήθηκαν αναγκαία και συνέβαλαν στην παραγωγή κειμένων που δημοσιεύτηκαν στην εφημερίδα της τάξης..

Με το παιχνίδι των ρόλων , που σημαίνει έμπρακτα τη συμμετοχή του «παίκτη» στη μίμηση κοινωνικών καταστάσεων και με την ενεργοποίηση όλων των κατηγοριών παιξίματος : «φανταστική – παρουσιαζόμενη παράσταση» - «γραπτή αυτοσχέδια» - «λεκτική συμπεριφορική» «αναβίωσαν» καταστάσεις σχετιζόμενες με τους Ο.Α .(στεφάνωμα αθλητή , «ζωντάνεμα του Σπύρου Λούη στο στάδιο», απαγγελία του Ολυμπιακού Ύμνου κ.α.) .

Γράφτηκαν ακόμα επιστολές σε αθλητές , πάρθηκαν συνεντεύξεις από ενήλικες και παιδιά για την Ολυμπιάδα του 2004 και δημοσιεύτηκαν στην εφημερίδα της τάξης .

Στο εικαστικό μέρος οι μαθητές έμαθαν βασικά στοιχεία αναφορικά με τα χρώματα. Έμφαση δόθηκε στα νεροχρώματα και στους μαρκαδόρους ανεξίτηλους και μη, κηρομπογιές , υλικά τα οποία χρησιμοποιήθηκαν κατ' αποκλειστικότητα) , για τις τεχνικές της ζωγραφικής και του κολάζ .

Αξιοποιήθηκε η ικανότητα μαθήτριας στο σκίτσάρισμα και παρήχθησαν σχέδια και σκίτσα χρήσιμα για τη διεκπεραίωση του προγράμματος .

Οι μαθητές ζωγράφιζαν πάνω σε δοσμένα σκίτσα , δημιουργούσαν απεικονίσεις παραστάσεων μετά από ανάγνωση ή ακρόαση κειμένων και αποτύπων εικόνες που επινοούσαν με τη φαντασία τους («σκέφτομαι και ζωγραφίζω»). Οι ζωγραφίες συνοδεύονταν πολλές φορές και από κείμενα.

Για τη **μελοποίηση** τριών ποιημάτων «προκλήθηκαν» οι μαθητές ο καθένας ξεχωριστά να δώσει τη δική του εκδοχή η οποία καταγραφόταν .

Ύστερα σε συνεργασία και με τη μουσικό του σχολείου διαμορφώθηκαν μελωδίες και τέθηκαν υπό την κρίση και την αισθητική αξιολόγηση των παιδιών μέχρι την τελική διαμόρφωση τους . Τα τραγούδια του CD τραγουδήθηκαν από μαθητές και μαθήτριες της ομάδας.

Το τελικό αποτέλεσμα εικαστικό , μουσικό και ψυχοπαιδαγωγικό θα θέλαμε να πιστεύουμε ότι δικαίωσε αυτήν την επίπονη προσπάθεια και ευελπιστούμε επιπλέον ότι συνέβαλε , ώστε να ευοδωθούν στόχοι της Ολυμπιακής Παιδείας .

Σημασία του εγχειρήματος: Η εν λόγω δραστηριότητα και ιδιαίτερα η εξέλιξη με τον ψηφιακό δίσκο δείχνει ότι οι μαθητές μπορούν να παράγουν πολιτισμό , το δε αποτέλεσμα μπορεί να έχει γι' αυτούς ψυχοπαιδαγωγικά θετικές επιδράσεις ,γιατί η γνωστοποίηση του και τα θετικά εκ μέρους «των σημαντικών άλλων»σχόλια , τους φέρνουν σε «περίσταση σύγκρισης προς τα επάνω» , εμπειρία που συνήθως δημιουργεί κίνητρα και προσδοκίες για επανάληψη ανάλογης επιτυχίας στο μέλλον.

Η δημοσιοποίηση των **τραγουδιών – μηνυμάτων** δημιουργεί καταστάσεις διευρυμένης κοινωνικής αλληλεπίδρασης με ακτινωτές επιδράσεις σε ένα ευρύ

φάσμα ατόμων . Το δε εύληπτο του χαρακτήρα τους λόγω της αισθητοποιημένης τους μορφής τα καθιστά επί πλέον και αποτελεσματικό μέσον κοινωνικής διαπαιδαγώγησης .

Η δουλειά αυτή τονίζει έμπρακτα τη δύναμη της **συνεργατικότητας** , γιατί είναι αποτέλεσμα συλλογικής σύλληψης , επεξεργασίας και ολοκλήρωσης .

Η δε εμπλοκή της τοπικής αυτοδιοίκησης δια της χορηγίας και της διάθεσης του ψηφιακού δίσκου στα σχολεία αντιπροσωπεύει τρόπον τινά την παραγωγική αξιοποίηση των **οργάνων λαϊκής συμμετοχής** στην υπηρεσία της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Οι δράσεις του project στο σύνολό τους ενισχύουν και προάγουν στοιχεία μιας κουλτούρας ευγενούς άμιλλας επικοινωνίας και ειρηνικής συνύπαρξης σύμφωνης με το πνεύμα του **Ολυμπισμού** .

Παρέχονται ερεθίσματα και κίνητρα για ανάπτυξη παρόμοιων δραστηριοτήτων , που μπορούν να πάρουν τη διάσταση της θεσμοθέτησης μαθητικής πολιτιστικής Ολυμπιάδας.

Προσδίδεται στο θεσμό σχολείο σύγχρονος ρόλος .Το άνοιγμά του στην κοινωνία και συντελεί αυτό στη διάρρηξη του κτιριακού του κλοιού στον οποίο είναι εγκλωβισμένο με την αυτόνομη παρέμβαση του στο πολιτιστικό γίνεσθαι της τοπικής και της ευρύτερης κοινωνίας .

Η ενεργός δράση ως μέσον υλοποίησης των στόχων του προγράμματος λειτουργεί αντισταθμιστικά στο κοινωνικό φαινόμενο της αδρανοποίησης που έχουν επιβάλει οι τεχνολογικές και κοινωνικές συνθήκες της εποχής μας.

Με την ενεργό συμμετοχή των μαθητών στις βιωματικές καταστάσεις που προκαλούνται στα πλαίσια του σχεδίου εργασίας , δημιουργείται μάθηση κοινωνική , στοιχείο που δεν επιδιώκεται προγραμματισμένα και με σχέδιο από το ελληνικό σχολείο .

Βιβλιογραφία

-Μαγουλιώτης Απόστολος . Ζωγραφική –Γλυπτική – Χαρακτική τόμος Γ' Gutenberg 1989.

- «Η συνθετική δημιουργική εργασία στο σχολικό πρόγραμμα» εκδ. ΙΜΠ,1997.

-Πατσάλης Χρίστος «Θεατρο Σκιών και Κουκλοθέατρο στο σχολείο» ,1998

-Heymann Karin “wiederholen mit Hilfe von Mindmaps”, περιοδ.:“Pädagogik“, τχ.: 10/98.

-Κωσταρίδου Δ., «Ψυχολογία κινήτρων», «Ελληνικά Γράμματα», Αθήνα ,1999.

-Cohen L. – Manion L. « Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας» εκδ ,«Έκφραση» 1997

-Χρυσαιφίδης Κ. «Βιωματική επικοινωνιακή διδασκαλία» εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 2002.